

Deloitte.

Právní novinky
Deloitte Česká republika

březen 2018

Možnosti přemístění sídla ze zemí mimo EU

Přeshraniční přemístění sídla upravené v českém zákoně o přeměnách začíná v posledních letech nesmělý, ale viditelný rozvoj. Základním limitem zákona o přeměnách je ale skutečnost, že se vztahuje pouze na přeshraniční přeměny se státy EU, případně EHP. Dosud proto tímto způsobem nebylo možné provést jakoukoliv přeshraniční přeměnu se zeměmi jako Švýcarsko, USA, Rusko nebo případně i Velká Británie po odchodu z EU. Zajímavým východiskem z této situace by ale mohla být obecná úprava přeshraničního přemístění sídla jakékoliv právnické osoby podle současného občanského zákoníku.

Přeshraniční přemístění sídla upravené s českém zákoně č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů („zákon o přeměnách“)¹ začíná v posledních letech i v důsledku judikatury Soudního dvora Evropské unie² nesmělý, ale viditelný rozvoj. Aplikace zákona o přeměnách je ale omezena skutečností, že se vztahuje pouze na přeshraniční přeměny se státy (korporacemi ze států) Evropské unie, příp. Evropského hospodářského prostoru.

Není proto možné provést přeshraniční přeměnu s řadou ekonomicky významných jurisdikcí, jakými jsou např. Švýcarsko, USA, Rusko, ale také velmi pravděpodobně Velká Británie po svém odchodu z Evropské unie na konci března 2019.

Tato základní limitace zákona o přeměnách by mohla být překonána díky změnám, které do českého právního řádu přinesl občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014³ („**občanský zákoník**“). Občanský zákoník totiž obsahuje zcela obecnou úpravu přeshraničního přemístění sídla jakékoliv právnické osoby, kterého lze podle všeho využít také pro přemístění sídla právnické osoby (obchodní korporace) mezi Českou republikou a jakoukoliv zemí mimo EU (EHP).

Možnost přeshraničního přemístění sídla se zeměmi mimo EU dle úpravy občanského zákoníku

Existence právní úpravy ustanovení § 138 a násl. občanského zákoníku tak podle všeho otevírá možnost pro přemístění sídla právnickým osobám ze třetích zemí do České republiky (a naopak), aniž by musela

1 Konkrétně ustanovení § 384a a násl. zákona o přeměnách.

2 K tomu zejména tzv. případ Cartesio, C-210/06 CARTESIO Oktatót és Szolgáltatót bt.

3 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění.

být taková možnost upravena v mezinárodní smlouvě, jak tomu bylo za předchozí úpravy v obchodním zákoníku.

Jde o úpravu obecnou pro všechny právnické osoby, tedy vztahuje se také na všechny obchodní korporace, pokud zvláštní právní předpis neobsahuje úpravu vlastní. Takovým zvláštním předpisem je výše zmíněný zákon o přeměnách, který sice výlučně upravuje přeměny (českých) obchodních korporací, ale má svou působnost u přeshraničních přeměn omezenou pouze ve vztahu k jiným členským zemím EU (EHP)⁴. Pro právnické osoby (a z ekonomického hlediska hlavně obchodní korporace) z třetích zemí žádná speciální právní úprava v jiném právním předpisu neexistuje. Lze proto dovodit, že tyto právnické osoby mohou realizovat přemístění sídla

postupem podle občanského zákoníku. Takový přístup potvrzuje i důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, která v této věci uvádí, že „v globalizujícím se světě nelze bránit přeshraničním změnám sídel právnických osob a zřizováním a přemístováním jejich poboček. Z tohoto důvodu se navrhuje upravit přemístění sídla právnické osoby ze zahraničí do tuzemska a naopak, jakož i stanovit, ke kterému dni je přemístění sídla účinné. Absolutní volnosti však brání zákonná ustanovení zakazující právnické osoby, které narušují veřejný pořádek“.⁵

Budeme s Velkou Británií po brexitu namísto přeshraničních fúzí přemístit sídla společností?

Je nutno přiznat, že praxe dosud s realizací přemístění společnosti ze třetí země, nebo naopak do třetí země, zatím váhá.

To má svou logiku, neboť v této souvislosti nesporně existují právní i daňové nejasnosti, které vedou společnosti k využití jiných právních nástrojů přeshraničních přesunů majetku a činností.⁶ Potenciál přeshraničního přemístění sídla ve vztahu k zemím, s nimiž to dosud nebylo možné, je však nesporně veliký. V úvahu totiž přicházejí státy, se kterými dosud žádné přeměny nebyly vůbec možné jako již výše zmíněné Švýcarsko, USA, Ukrajina nebo Rusko. Neméně zajímavé je i možné využití této právní úpravy ve vztahu k Velké Británii s ohledem na blížící se datum jejího vystoupení z Evropské unie k 29. březnu 2019.

Společnosti, které budou chtít v souvislosti s odchodem Velké Británie přemístit centra svého podnikání do EU nebo naopak, budou muset začít tuto situaci řešit ideálně

4 Viz § 3 ve spojení s § 59b zákona o přeměnách.

5 Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Nakladatelství ANAG, s. 69

6 Např. standardní přímé převody majetku a zakládání nových společností či poboček. Nelze však pominout, že takové postupy mají své limity i nejrůznější praktické nevýhody, včetně režimu zdanění.

již nyní. Přeshraniční procesy fúzí a přemístění sídla totiž mohou trvat řadu měsíců a s účinností vystoupení Velké Británie z EU britské společnosti podle všeho ztratí veškeré právní výhody evropské harmonizace (zejména ztratí možnost realizovat dnes poměrně oblíbené přeshraniční fúze).

Pokud tuto lhůtu nestihnou, mohlo by se stát právě obecné přemístění sídla podle občanského zákoníku určitým východiskem z právně složité situace. Využití této úpravy by navíc nemuselo sloužit pouze v rámci přesunu společností mezi Velkou Británií a Českou republikou. Teoreticky by Česká republika mohla např. sloužit jako určitá „vstupní brána“ nebo „přestupní stanice“, přes kterou by se britské (ale například i americké, švýcarské, ruské, čínské apod.) společnosti dostaly do EU a následně umístily své sídlo ve finální zemi pomocí harmonizovaných mechanismů přeshraniční fúze nebo (vnitroevropského) přemístění sídla.

Limity přeshraničního přemístění sídla podle občanského zákoníku

Občanský zákoník vymezuje několik limitů přemístění sídla, a to, že právní osobu nelze přemístit, pokud to recipročně nepřípouští právo druhého státu, popř. je-li to proti veřejnému pořádku. Do České republiky nelze přemístit ani sídlo právnické osoby zakázané dle § 145 občanského zákoníku.

Pro přemístění sídla do České republiky musí také zahraniční právnická osoba v rámci návrhu na svůj zápis do českého veřejného rejstříku předložit rozhodnutí o zvolené právní formě české právnické osoby a zakladatelské právní jednání. Vnitřní poměry i ručení členů (společníků) i členů orgánů za dluhy vzniklé po přemístění sídla se po přemístění sídla řídí českým právním řádem.

Obdobně pro českou právnickou osobu platí, že může přemístit své sídlo do zahra-

ničí, pokud to připouští právní řád přijímajícího státu. Dle § 140 občanského zákoníku je česká právnická osoba povinna zveřejnit záměr přemístění sídla po dobu alespoň tří měsíců (na rozdíl od zákona o přeměnách, který stanoví v § 384k dvouměsíční dobu).

Je otázkou, co má tento záměr představovat. Na rozdíl od zákona o přeměnách, občanský zákoník vůbec neupravuje projekt přemístění sídla, nevyžaduje znalecký posudek, chybí konkrétní pravidla pro účetní dokumenty atd. Otevřenou otázkou tedy zůstává, zda se ke kusé úpravě občanského zákoníku mají použít i další pravidla, např. zda má být analogicky použita právní úprava v zákoně o přeměnách (byť se lze s ohledem na výklad výše domnívat, že nikoliv).

Podobně jako v zákoně o přeměnách jsou věřitelé právnické osoby oprávněni požadovat dostatečné zajištění při zhoršení dobytosti svých pohledávek a nedojde-li k dohodě, rozhodne o něm soud. Na

rozdíl od zákona o přeměnách však § 140 odst. 2 občanského zákoníku dále stanoví, že neposkytne-li právnická osoba zajištění podle rozhodnutí soudu, ručí za nezajištěné dluhy členové statutárního orgánu (vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby rozhodnutí bylo splněno).

Ve vztahu k přeshraničnímu přemístění sídla je nutné vzít v úvahu i případný daňový režim, který má v současné době hned několik úskalí.

Český zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, („zákon o daních z příjmů“) v současné době upravuje pouze nepřímé (a daňově neutrální) mechanismy přeshraniční mobility společností v rámci EU (EHP) a to přeshraniční přemístění sídla evropské společnosti nebo evropské družstevní společnosti a přeshraniční fúzi.

Přeshraniční přemístění sídla společnosti s jinou právní formou než evropská společnost nebo evropská družstevní společnost, stejně jako přeshraniční přemístění sídla z/mimo EU (EHP), tento zákon (a taktéž EU směrnice⁷, jejíž zásady zákon o daních z příjmů převzal) nezmiňuje vůbec.

Širší úprava zákona o přeměnách, který byl novelizován na základě výše zmíněné evropské judikatury (odkazujíc na fundamentální svobodu usazování v rámci EU), nicméně umožňuje přeshraniční přemístění sídla společností i s jinou právní formou než evropské společnosti nebo evropské družstevní společnosti v rámci EU (EHP) a zákon o daních z příjmů by se měl uplatnit v této situaci analogicky jako v případě evropské společnosti, respektive evropské družstevní společnosti.

Naopak, mimo teoretický rámec občanského zákoníku v dnešní době neexistuje žádná zákonná norma nebo judikatura řešící (daňové) aspekty přemístění sídla z/mimo EU (EHP). V této souvislosti může migrujícím společnostem hrozit např. potenciální dodanění při odchodu (tzv. exit tax, která by měla být v České republice zavedena od roku 2019) u společnosti přemísťující své sídlo mimo Českou republiku, problém s určením daňové báze majetku u společnosti přemísťující své sídlo do České republiky, nejasnosti ohledně procesních povinností (např. potřeba souhlasu finančního úřadu s přemístěním společnosti) apod.

Je proto možné, že na praktickou využitelnost přeshraničního přemístění sídla podle občanského zákoníku bude mít rozhodující vliv právě předvídatelnost daňo-

⁷ Směrnice EU 2009/133/ES o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, částečných rozděleních, převezech aktiv a výměně akcií týkajících se společnosti z různých členských států a při přemístění sídla evropské společnosti nebo evropské družstevní společnosti mezi členskými státy, ve znění pozdějších předpisů

vého režimu. V současné chvíli se jedná o problematiku poměrně nepřehlednou, neboť není nikde výslovně upravena. Bez vhodného doplnění daňových předpisů proto může být současná situace pro řadu společností uvažujících o přesunu sídla odrazující. Zejména za situace, kdy k dosažení podobného cíle lze využít „osvědčené“ metody přemístění např. prodeje podniku.

Daniel Vitouš

+420 733 593 673

dvitous@deloittece.com

Monika Majerková

+420 603 787 807

mmajerkova@deloittece.com

Možnosti přemístění sídla ze zemí
mimo EU

Právní novinky – březen 2018

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společnostmi Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Ambruz & Dark Deloitte Legal, s. r. o., advokátní kancelář
Nile House
Karolinská 654/2
186 00 Praha 8 - Karlín
Česká republika
Tel.: +420 246 042 100
Fax: +420 246 042 030

www.deloittelegal.cz

Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů
a pozvánek zde: <http://www2.deloitte.com/cz/subscribe>

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), síť jejich členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejich členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Více informací o naší globální síti členských firem je uvedeno na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, poradenství, právního a finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a související služby klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poznatky a poskytuje svým klientům, mezi něž patří čtyři z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®, vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 245 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, kontaktujte nás prostřednictvím sociálních sítí Facebook, LinkedIn či Twitter.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejich členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.